

Tampereen hiippakunta
17.3.2020

Koronaohjeistusta seurakunnille

Kirkolla on tärkeä tehtävä poikkeusoloissa

Seurakunnissa on viime päivinä jouduttu miettimään monia tehtäviä ja tilanteita uusiksi. On haluttu ottaa vakavasti viesti siitä, että kaikkien meidän on yhdessä suojeltava heikommassa asemassa olevia. Sen vuoksi on peruutettu paljon yhteisiä kokoontumisia. Viesti peruutuksista tai kiinni menemisestä ei kuitenkaan ole kirkon olennaisin viesti. Nyt on myös aika kertoa huolenpidosta ja kaikesta siitä, mitä seurakunnissa teemme. Toivoa ja luottamusta kannatteleva tehtävämme yhteiskunnassa korostuu. Meiltä odotetaan ja meillä on tarjota keskustelumahdollisuutta, käytännön apua ja psykososiaalista tukea.

Kriisiviestintä

Kirkkoherra johtaa seurakunnan kriisiviestintää sekä seurakunnan toimia poikkeusoloissa. Epäselvissä tilanteissa kirkkoherra kääntyy tuomiokapitulin puoleen. Tuomiokapitulissa yhteyshenkilönä toimii viestinnän asiantuntija Tuulia Matilainen.

Seurakuntien hallinto

Kirkkohallituksen täysistunto kokoontuu tiistaina 24.3. ja päättäne seurakuntien hallinnon järjestämisestä poikkeusoloissa. KL 25 luvussa 14 § säädetään poikkeusoloista. Seurakuntien osalta todetaan, että poikkeusoloissa on mahdollista, että kirkkovaltuuston tai yhteisen kirkkovaltuuston päätösvalta siirretään kirkkoneuvostolle tai yhteiselle kirkkoneuvostolle taikka kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston päätösvalta siirretään kirkkoherralle. On mahdollista, että kirkkohallitus rinnastaa seurakuntien hallintoelimet kunnallisiin, joita ei sido 70-vuoden ikä ja 10 hengen osallistujamäärä.

Tällä hetkellä seurakuntien kirkkoneuvostot kutsutaan koolle normaaliin tapaan, ellei siirtäminen ole mahdollista. Riskiryhmien osalta todetaan, että turvallisempaa on olla osallistumatta kokouksiin. Näissä tilanteissa tarkoituksenmukaista on kutsua varajäsenet paikalle. Olennaista on, ettei seurakuntien hallinto poikkeusoloissa halvaannu. On mahdollista, että seurakuntien tilinpäätöksiä ei saada käsiteltyä tässä tilanteessa lain asettamissa puitteissa. Kirkkolainsäädäntö ei mahdollista sähköisiä kokouksia.

Jumalanpalvelusten striimaukset

Jumalanpalvelukset ja kirkolliset toimitukset ovat kirkon hengellisen elämän sydän. Piispat ovat yhdessä sopineet, että jumalanpalvelukset pidetään sanajumalanpalveluksina jokaisessa seurakunnassa siten, että paikalla ovat vain jumalanpalveluksen toimittajat.

Piispat ohjeistivat, että jumalanpalvelukset striimataan ja lähetetään internetissä kussakin seurakunnassa käytettävissä olevin keinoin. Jumalanpalvelusten seurakunta muodostuu etäyhteyksin niihin osallistuvista.

Käytettävissä olevin keinoin tarkoittaa, että striimaamiseen rohkaistaan, mutta se toteutetaan paikalliset olosuhteet ja resurssit huomioon ottaen. On aivan yhtä hyvä tukeutua myös (oman

seurakunnan ja kanavan tai Ylen) radioituihin tai tv-jumalanpalveluksiin sekä muiden seurakuntien striimattuihin jumalanpalveluksiin lähialueella.

Ohjeita striimauksiin:

<https://www.tampereenhiippakunta.fi/ohje-youtube-striimaukseen/>

<https://www.tampereenhiippakunta.fi/jumalanpalveluksen-live-striimaus-facebook-sovelluksella/>

Hautaukset

Piispat ohjeistivat 16.3., että kirkolliset toimitukset toteutetaan poikkeusjärjestelyin. Yhdessä perheen ja omaisten kanssa sopien toimituksissa paikalla saa olla enintään 10 ihmistä. Tämä perustuu valtioneuvoston rajaukseen sekä AVI:n kieltoon yli 10 hengen yleisistä kokoontumisista. Haudalla tapahtuvaa siunaamista myös suositaan, samoin henkilörajoituksin. Kun hautaan siunaamiset ovat nyt näin pieniä, voidaan hyvin harkita muistotilaisuuden pitämistä myöhemmin koronavirustilanteen rauhoituttua.

Kirkko sitoutuu yhdessä muiden toimijoiden kanssa siihen, että edistämme ihmisten turvallisuutta ja pidämme kiinni hallituksen päätöksestä rajata julkiset kokoontumiset kymmeneen henkeen. Hautausten osalta tilanne voi muodostua hyvin vaikeaksi. Tilanne edellyttää harkintaa ja pastoraalista johtamista.

Seurakunnan on varmistettava, että järjestelyistä vastaavat omaiset ovat tietoisia tästä hallituksen rajoituksesta ja aloittavat suunnittelun tältä pohjalta. Riskiryhmiin kuuluvien, sairaiden ja ulkomailta äskettäin palanneiden ei tule osallistua siunaustilaisuuteen.

On ensiarvoisen tärkeää, että seurakunnan linja vieraiden suhteen on yhtenäinen. Kirkkoherra on tässä avainasemassa. Kun joudutaan käymään vaikeita keskusteluja omaisten kanssa, on samalla kerrottava muista tavoista, joilla tilaisuuteen voi osallistua. Suoratoisto (striimaus) on mahdollista myös siunaustilaisuuksissa. Suoratoisto on mahdollista esimerkiksi suljettuun facebook-ryhmään, josta omaiset saavat videon myös myöhempään käyttöönsä. Monissa tilanteissa myös omaisilta voi löytyä halua ja osaamista sekä välineitä suoratoiston järjestämiseen. Tärkeintä on kaikissa tilanteissa miettiä yhdessä omaisten kanssa, kuinka lievittää niiden ihmisten lisäahdistusta, jotka surun keskellä joutuvat jäämään pois siunaustilaisuudesta.

Arkkuhautauksessa ensisijainen siunaamispaikka on haudalla.

Tuhkauksessa ensisijainen toimintatapa on toimittaa arkussa olevan vainajan siunaus ennen tuhkausta. Piispainkokouksen antaman ohjeen mukaan tuhkaamisen jälkeen tapahtuvalle siunaukselle vaaditaan erityisen painavat perusteet. Poikkeusolot voivat olla nämä perusteet, mutta menettelyn poikkeuksellisuus on syytä tehdä selväksi.

Sekä arkkuhautauksen että tuhkauksen kohdalla on syytä rohkaista järjestämään muistotilaisuus poikkeusolojen päätyttyä. Muistotilaisuuden yhteydessä voidaan pitää urnanlasku tai rukoushetki haudalla.

Mikäli omaiset päätyvät kuitenkin järjestämään muistotilaisuuden kymmenen hengen rajoituksen puitteissa välittömästi siunauksen jälkeen, seurakunta voi harkintansa mukaan tarjota tilojaan heidän käyttöönsä.

Esillä on pidetty myös hautausten siirtämistä, mutta ongelmaksi muodostuu melko nopeasti kylmätilojen riittävyys.

Kielto yleisiin kokoontumisiin: <http://www.avi.fi/web/avi/-/aluehallintovirastot-maaraavat-oppilaitokset-suljettavaksi-ja-kieltavat-yli-10-hengen-yleisotilaisuudet>

Muut toimitukset

Toimitukset hoidetaan niin, että ihmisten turvallisuus on ensisijainen asia. On syytä harkita toimituksen siirtämistä. On tärkeää, että toimitusten yhteydessä huolehditaan niin seurakuntalaisten kuin seurakunnan työntekijöiden turvallisuudesta.

Yksityinen ehtoollinen

Jos joku on kuolemanvaarassa tai muuten hätätilanteessa ja hän haluaa ehtoollista, seurakunnasta se pyydettyä toimitetaan. Tilanteita on harkittava tapauskohtaisesti ja ne on toteutettava erityistä huolellisuutta noudattaen, olivatpa ne kodeissa tai paikallisissa hoitolaitoksissa tai asumisyksiköissä, missä toteutetaan niiden ohjeita.

Seurakunnan tilojen käyttö

Valtioneuvosto on esittänyt toiveen, että myös uskonnolliset yhteisöt sulkevan tilansa. Seurakuntien tilat ovat julkisia tiloja ja siksi niitä koskevat samat rajoitukset myös kirkollisten toimitusten ja niihin liittyvien juhlien osalta.

Kirkkojen aukiolo

Kirkko on turvapaikka hädän keskellä. Piispojen kehottaa kirje pitämään kirkkojen ovia auki. On tärkeä antaa mahdollisuus hiljentyä tai saada keskusteluapua. Kussakin seurakunnassa on paras paikallisymmärrys käytännön toteutukseen. Poikkeusolojen määräyksiä tulee noudattaa. Kirkossa ei saa olla yhtä aikaa yli 10 hengen joukkoa, etäisyyttä on oltava reilusti ja tilojen puhtaudesta on pidettävä erityistä huolta. Nämä näkökohdat edellyttävät työntekijän paikallaoloa kirkon aukiolon aikana.

Iltapäiväkerhot

Tämän hetken tiedon mukaan linjaus iltapäiväkerhojen suhteen on, että niitä järjestetään vain yhteiskunnan kannalta kriittisissä tehtävissä toimivien vanhempien lapsille, ellei heidän hoitoaan ole mahdollista järjestää muulla tavoin. Tilassa saa olla vain kymmenen kerrallaan. Asiassa on kuitenkin syytä olla yhteydessä paikalliseen sivistystoimeen.

Sijaisuudet

Poikkeustilanteessa on tärkeää, että sijaisjärjestelyt käydään läpi paikallisesti. Työpaikoilla on syytä varautua mahdolliseen koronaviruksen laajamittaisen leviämisen vaikutuksiin työn järjestämisessä ja työvoiman käytössä. Mikäli avainhenkilö sairastuu, on olennaista, että salasanat, avaimet jne. ovat tarvittavien henkilöiden käytössä. Toiminnan jatkuvuus on välttämätöntä turvata.

Sijaisjärjestelyihin on hyvä varautua rovastikuntatasolla. Tarvittaessa tukea saa tuomiokapitulista Hannu Laukkoselta.

Yli 70-vuotiaat papin viransijaiset

Ottaen huomioon valtioneuvoston yli 70-vuotiaille antamat rajoitukset, tähän ikäryhmään kuuluvia pappeja ei tule käyttää sijaisina tai keikkapappeina tässä tilanteessa.

Työkuvien muutokset

Työnantaja voi työnjohto- ja valvontaoikeutensa perusteella määrätä paikasta, jossa työ- ja virkatehtävät suoritetaan, ellei työsopimuksessa ole rajoitettu tätä työnantajan oikeutta. Työnantaja voi myös yksipuolisesti tehdä töiden asianmukaisen järjestelyn kannalta tarpeellisia muutoksia tehtäviin sekä järjestellä työtehtäviä ja työaikoja siten, että työt tulevat tehdyksi myös muuttuneissa olosuhteissa.

Muuttuneessa tilanteessa on tarpeen arvioida, mihin poikkeusoloissa seurakuntien työntekijöitä erityisestä tarvitaan. Missä on suurin hätä?

Tarkempia tietoja työmarkkinalaitoksen sivuilta: <https://evl.fi/kirkontyomarkkinalaitos/tyonantajan-tyokaluja/ohjeita-tyonantajalle/koronavirus>

Hiippakunnan tuki

Hiippakunnan kirkkoherroille on perustettu Teams-ryhmä keskustelua varten. Yhteyttä voi ottaa myös puhelimitse tai sähköpostilla mietityttävistä asioista.

Asiantuntijat kutsuvat myös eri työalojen työntekijöitä Teams-kokouksiin käymään yhdessä läpi tilannetta ja jakamaan ideoita erilaisista toteutustavoista. Näiden ajankohdista tiedotetaan myöhemmin.

Työnohjausta on nyt mahdollista myös pyytää, esimerkiksi 1-3 kerran jaksolla. Yhteyshenkilönä Mikko Sulander.

Hiippakunnan fb-sivulla jaamme mielellämme hyviä kokeiluja, luovaa lähimmäisenrakkautta ja sitä, millaisia keinoja seurakunnassanne olette löytäneet paikalliseen tuen antamiseen ja yhteistyöhön eri toimijoiden välillä.

Jo edellisissä viesteissä on korostettu paikallista yhteistyötä. Tämän keskellä on tärkeää kertoa muille toimijoille ja viranomaisille kaikesta, mitä seurakunnalla on antaa paikkakunnan yhteiseen huolenpitoon.

Voimia tuleviin päiviin!

*Matti-piispa, Jorma ja Terhi
sekä muu kapitulin väki*